

Rep.Nr. 2005/1798

ARBEIDSHOF TE BRUSSEL

ARREST

OPENBARE TERECHTZITTING VAN 17 OKTOBER 2005.

5DE KAMER

Beroepsziekte
Tegensprekelijk
Heropening der debatten

In de zaak:

HET FONDS VOOR DE BEROEPSZIEKTEN, met burelen gevestigd te 1030 BRUSSEL, Sterrenkundelaan 1.

Appellante, vertegenwoordigd door Mr L. VERSLUYS, advocaat te Leuven.

Tegen:

1. W [REDACTED] R [REDACTED] wonende te [REDACTED].

2. W [REDACTED] Re [REDACTED] wonende te [REDACTED].

3. W [REDACTED] M [REDACTED] wonende te [REDACTED],

4. W [REDACTED] J [REDACTED] wonende te [REDACTED].

Erfgenamen van wijlen de heer WOUTERS Marcel en wijlen diens weduwe mevr. VAN MALCOT Clementine.

Geïntimeerden, vertegenwoordigd door Mr. K. TIMMERMAN, advocaat te Kessel-Lo.

Na beraad, spreekt het Arbeidshof te Brussel het hiernavolgend arrest uit :

Gelet op de stukken van rechtspleging, inzonderheid:

- het voor eensluidend verklaard afschrift van het vonnis gewezen door de 1ste Kamer van de Arbeidsrechtbank te Leuven d.d. 12 juni 2001;
- het voor eensluidend verklaard afschrift van het vonnis gewezen op tegenspraak door de 1ste Kamer van de Arbeidsrechtbank te Leuven d.d. 21 oktober 2003;
- het beroepsverzoekschrift ontvangen ter griffie van het Arbeidshof te Brussel op 30 augustus 2004, waarbij hoger beroep wordt aangetekend door het Fonds Voor Beroepsziekten tegen beide voornoemde vonnissen;
- de besluiten van de partijen en de aanvullende besluiten van de geïntimeerde partij;

Gehoord de partijen in hun middelen en verdediging ter openbare terechtzitting van 19 september 2005 waarna de debatten gesloten werden.

Gelet op de neergelegde stukken.

★

★

★

Feiten en procedurevoorgaanden

De heer W [REDACTED] overleed op 20 maart 1998 ingevolge een longkanker. De weduwe mevrouw Van Malcot diende een aanvraag in om schadeloosstelling op 8 april 1998, ingevolge het overlijden van haar echtgenoot.

Het Fonds voor Beroepsziekten nam op 8 september 1998 de beslissing dat het overlijden niet werd veroorzaakt of beïnvloed door de beroepsziekte (artikel 33 van de gecoördineerde wetten).

Mevrouw Van Malcot diende bij dagvaarding van 8 september 1999 een vordering in voor de Arbeidsrechtbank te Leuven teneinde op grond van artikel 33 op basis van de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970

de wettelijke vergoedingen inzake beroepsziekte te horen bepalen, waarop zij meent aanspraak te kunnen maken ingevolge het overlijden van de heer Wouters.

Mevrouw Van Malcot overlijdt op 3 januari 2001.

De wettige erfgenamen, zijnde haar kinderen, hebben het geding hervat.

Uit de feitelijke gegevens van de zaak blijkt dat de heer W. [REDACTED] tewerkgesteld was in de keramiekfabrieken "Hemiksem" en "De Dijle" en dit in de periode 1941-1981. Uit het medisch administratief besluit van het Fonds voor Beroepsziekten d.d. 31 december 1996 blijkt een blijvende fysieke ongeschiktheid van 60% vanaf 21 april 1995 en de gezondheidszorgen in verband met de beroepsziekte moeten blijvend toegerekend worden vanaf 21 april 1995.

Tevens wordt in het hoger vermelde besluit vermeld dat betrokkene :

- blootgesteld werd aan het risico 130111(silicose) maar er niet door aangetast werd,
- niet blootgesteld werd aan het risico van 130121 (asbestose),
- blootgesteld werd aan het risico van 130124 (pneumoconiose) veroorzaakt door stoffen van silicaten en aangetast werd door pneumoconiose, door andere siliciumvormen of silicaten(WGO code 502),

De evaluatiecommissie oordeelde nochtans in haar zitting van 9 januari 1997 dat de heer Wouters blootgesteld en aangetast werd door silicose in de periode van 1942 tot 1978 (130124) met een blijvende arbeidsongeschiktheid van 60% vanaf 21 april 1995 (zie tussenvonnis Arbeidsrechtbank Leuven d.d. 12/06/2001).

De behandelende arts van de heer Wouters vermeldde in het post-mortum verslag van 14 april 1998 als oorzaken van het overlijden "spinocellulair carcinooma van de linker long bij patiënt met ernstig obstructief longfunctie patroon berustend op anthracosilicose".

Naar aanleiding van de procedure voor de Arbeidsrechtbank werd een medisch attest neergelegd van Prof. Dr. Vansteenkiste d.d. 27 september 1999 waarin vermeld wordt :

" wij beschouwen het overlijden van deze patiënt in duidelijk verband met zijn als beroepsziekte erkende longaandoening. Het valt niet strikt te bepalen van welke component van zijn longaandoening de patiënt overleden is. Ook wanneer men het overlijden vooral zou toeschrijven aan het longcarcinoom, blijft het verband met de beroepsziekte bestaan".

Bij vonnis van de Arbeidsrechtbank Leuven d.d. 27 maart 2001, wordt de vordering ontvankelijk verklaard en vooraleer verder recht te spreken wordt Dr. Demedts aangesteld als deskundige met de opdracht de rechtbank van advies te dienen nopens de vraag of het overlijden van de heer Wouters d.d. 20 maart 1998 veroorzaakt werd door een beroepsziekte.

Bij vonnis van de Arbeidsrechtbank te Leuven d.d. 12 juni 2001 wordt de deskundige vervangen en wordt prof Dr. Decramer aangesteld met dezelfde opdracht.

Het deskundig verslag werd neergelegd ter griffie van de Arbeidsrechtbank te Leuven d.d. 19 november 2001.

Met het bestreden vonnis verklaart de Arbeidsrechtbank de vordering gegrond; zij verklaart voor recht dat het overlijden van de heer Wouters veroorzaakt werd door de erkende beroepsziekte en het Fonds voor Beroepsziekten wordt veroordeeld om aan de nabestaanden de wettelijke vergoedingen uit te keren op grond van art. 33 van de gecoördineerde wetten van 3 juni 1970 te vermeerderen met de wettelijke intresten vanaf de datum van eisbaarheid. De kosten worden conform art. 53 van bovenvermelde gecoördineerde wetten ten laste gelegd van het Fonds voor Beroepsziekten.

★

★

★

Beroepsgrieven

Het Fonds voor Beroepsziekten tekent hoger beroep aan zowel tegen het vonnis vooraleer recht te doen met betrekking tot de aanstelling van deskundige zijnde het vonnis van 12 juni 2001 als tegen het eindvonnis d.d. 21 oktober 2003 dat de schadeloosstelling toekent aangezien het overlijden volgens haar niet veroorzaakt werd door de erkende beroepsziekte.

Omwille van het betwistbare verband tussen silicose en longkanker vroeg appellant reeds in eerste aanleg de aanstelling van een college van deskundigen. Het tussenvonnis van 12 juni 2001, waarbij een deskundige werd aangesteld, bevat geen motivering waarom dit niet werd toegestaan.

Het tussenvonnis vermeldt evenmin om welke beroepsziekte het gaat. Ten onrechte vermeldt dit vonnis dat de heer W. [REDACTED] aangetast was door silicose terwijl dit silicatose moest zijn.

Het tweede vonnis van 21 oktober 2003 is uitsluitend gesteund op het advies van de gerechtelijke deskundige. Appellant is het niet eens met dit advies en zij vindt steun in twee vonnissen van de Arbeidsrechtbank van Turnhout.

Betrokkene is overleden ten gevolge van een bronchuscarcinoom. De deskundige stelt dat waarschijnlijk de heer W. [REDACTED] aangetast was door silicose. De nicotineabusus gedurende 62 pakjaren is de oorzaak voor het bronchuscarcinoom en niet de blootstelling aan cristallijne silica. De deskundige zaait verwarring door diverse begrippen silicatose, silicose en kristallijne siliciumdioxide te gebruiken.

De ziekte longkanker komt niet voor op de lijst van erkende beroepsziekten. Ook in het open systeem is er geen aanleiding tot erkenning aangezien niet bewezen wordt dat de kanker rechtstreeks en determinerend veroorzaakt werd door zijn beroepsblootstelling.

★

★

★

BeoordelingOntvankelijkheid van het hoger beroep

Er wordt geen betekening van de bestreden vonnissen overgelegd .

Het verzoekschrift is regelmatig naar vorm en werd ingesteld binnen de daartoe wettelijk bepaalde termijn, wat overigens niet wordt betwist. Het is derhalve ontvankelijk.

★

★

★

Ten gronde

De eerste rechter diende in haar vonnis van 12 juni 2001 niet te antwoorden op de vraag waarom zij geen college van deskundigen aanstelt aangezien die vraag destijds door appellante niet was gesteld. Het is slechts na neerlegging van het deskundig verslag door prof Dr. Decramer dat appellante de aanstelling van een college van deskundigen vroeg.

Het Arbeidshof betreurt eveneens dat appellante slechts hoger beroep aantekent op 30 augustus 2004 tegen een vonnis dat werd uitgesproken op tegenspraak op 21 oktober 2003.

In hoger beroep bekritiseert appellante de inhoud van de door de eerste rechter aan de deskundige gegeven opdracht. Nochtans vroeg appellante in haar besluiten neergelegd voor de eerste rechter op 13 februari 2002 een college van deskundigen met dezelfde opdracht zoals gegeven in het tussenvonnis van 12 juni 2001. Dit vonnis van 12 juni 2001 heeft volledig dezelfde inhoud als het niet door het hoger beroep bestreden tussenvonnis van 27 maart 2001 aangezien het vonnis van 12 juni 2001 louter een vervanging van deskundige betrof.

Appellante had zelf de bestaande medische problematiek ten behoeve van de eerste rechter kunnen toelichten, hetgeen zij naliet te doen.

De dagvaarding, uitgebreid bij besluiten voor de Arbeidsrechtbank strekte ertoe de beslissing van appellante teniet te doen en te zeggen voor recht dat

het overlijden van W [REDACTED] aanleiding geeft tot vergoeding in de wetgeving beroepsziekten.

De Arbeidsrechtbank heeft in haar opdracht, gegeven aan de deskundige, duidelijk gevraagd de rechtbank van advies te dienen "nopens de vraag of het overlijden van de heer W [REDACTED] d.d. 20 maart 1998 veroorzaakt werd door een beroepsziekte".

Hierbij heeft de eerste rechter terecht zich willen inlichten nopens het causaal verband tussen een beroepsziekte - al dan niet erkend - en het overlijden door een longcarcinoom gezien de vordering tot schadeloosstelling gebaseerd werd op grond van de gecoördineerde wetten op de beroepsziekten.

Een grondige lezing van het deskundig verslag toont overigens aan dat zowel de deskundige als de partijen en zeker appellante tijdens de expertise en ook bij middel van de bemerkingen gedaan door haar 2 raadgevende geneesheren het oorzakelijk verband hebben onderzocht tussen een beroepsziekte en het overlijden en zich hebben verdedigd m.b.t. de ontwikkeling van een niet-kleincellig bronchuscarcinoom en de blootstelling aan en aantasting door kristallijne siliciumdioxide.

Het deskundig verslag - opgesteld door een eminent specialist terzake, met name Prof Dr. Decramer van het UZ Gasthuisberg te Leuven kan bijgevolg, gezien het tegensprekelijk karakter van het deskundig onderzoek, en antwoordend op de vraag van de rechter - geeft voldoende advies aan het Hof.

De eerste rechter heeft in haar eindvonnis terecht geen college van deskundigen aangesteld. Het is de rechters verboden uitspraak te doen bij wege van algemene en als regel geldende beschikking (art 6 Ger WB). Telkens wordt in een individuele zaak geoordeeld. In casu was er geen reden meer tot aanstelling van een college van deskundigen over te gaan gezien de heer W [REDACTED] reeds overleden was en gezien de deskundige een volledig medisch verslag post mortem geeft met volledig overzicht van de literatuur terzake (toonaangevende tekstboeken van longtoxicologie (Harber Schenker en Balmes Occupational and Environmental Respiratory Diseases, evenals een rapport van 1997 uitgegeven door het WHO).

De deskundige stelt in zijn deskundigenverslag vast hetgeen volgt :

(Blz 6 deskundig verslag) :

" • de beroepsziekte waaraan de heer W [REDACTED] leed, komt voor op de beroepsziektelijst onder nummer 1.301.24 zijnde silicatose.

• er bestaan bij deze patiënt ook enige tekens van de ziekte welke voorkomt op de beroepsziektelijst onder nummer 1.301.11, zijnde silicose.

• silicotische noduli in de pleura wijzen zeker op blootstelling aan kristallijn siliciumdioxide. Zij wijzen verder op aantasting van de pleura door deze ziekte. Gezien de pleura bereikt worden door lymfatische spreiding vanuit de long is het weinig waarschijnlijk dat er pleura-aantasting zou zijn, zonder concomitante longaantasting.

• er werd bij de heer Wouters wel een blootstelling aan kristallijn siliciumdioxide erkend door het Fonds voor Beroepsziekten. Tevens waren er tekens van silicose aanwezig.

(Blz. 7) :

• in de huidige stand van de literatuur kan longkanker rechtmatig als een verwikkeling van silicose beschouwd worden, gezien inademing van kristallijne silicium dioxide tot silicose aanleiding geeft en deze ziekte geassocieerd is aan een duidelijk verhoogd risico voor longkanker ten gevolge van inademing van kristallijne silica.

• in het geval van de heer W [REDACTED] is het waarschijnlijk dat het verband tussen de blootstelling aan kristallijne siliciumdioxide en longkanker sterker is dan gemiddeld omdat er ook enige tekens van silicose aanwezig zijn.

• de casus kan zowel via het lijststelsel als het open systeem behandeld worden. De blootstelling aan kristallijne siliciumdioxide speelt een rechtstreeks en determinerende rol in het ontstaan van de ziekte silicatose en silicose en het ontstaan van de longkanker, hetzij als hoofdfactor hetzij als co-factor.

• nicotine abusief gebruik is zonder twijfel aan longkanker geassocieerd. Nochtans ontwikkelt slechts 1 roker op 8 longkanker. Dit toont aan dat de rol van roken niet zo determinerend is.

• patiënt was onderworpen aan stof met kristallijne siliciumdioxide gedurende zijn werk in de tegelfabriek. Hij was hierbij duidelijk blootgesteld aan stof met een hoog gehalte aan kristallijne siliciumdioxide.

(Blz. 8) :

• gezien longkanker duidelijk frequenter voorkomt bij patiënten met silicose mag men longkanker als een verwikkeling van silicosis beschouwen. Er is dus

een oorzakelijk verband tussen blootstelling aan kristallijne siliciumdioxide, silicose en longkanker.

(Blz. 4) :

- in de toonaangevende tekstboeken van longtoxicologie wordt de evidentie dat er een significant oorzakelijk verband bestaat tussen silicose en het krijgen van longkanker, positief bevonden. Het positief verband is sterker bij patiënten die aan silicose lijden dan bij blootstelling aan kristallijne siliciumdioxide zonder silicosis.
- in het IARC rapport van 1997 uitgegeven door het WHO wordt in volume 68 duidelijk aanvaard dat er voldoende evidentie is dat beroepsmatige blootstelling aan kristallijne siliciumdioxide bij de mens kankerverwekkend is.
- gezien de gezaghebbende waarde van deze beide rapporten en de affirmatieve formulering is het moeilijk om aan dit verband nog te twijfelen.
- de lokalisatie van de tumor, duur en intensiteit van de blootstelling, latentietijd, het type tumor, en de blootstelling bij deze patiënt zijn allen compatibel met wat in de literatuur beschreven is. Patiënt was ook een roker met een globale rookbelasting van 62 pakjaren. Dit roken kan uiteraard ook een rol gespeeld hebben in het ontstaan van het bronchuscarcinoom, maar zelfs in die omstandigheden is het waarschijnlijk dat de blootstelling aan kristallijne silica minstens een rol als co-factor gespeeld heeft.
- ook in de studie, overhandigd door de raadsgeeneesheren van het Fonds voor Beroepsziekten, wordt hogervermeld verband aanvaard zeker indien de patiënt door silicosis aangetast is".

Het Arbeidshof leest in het deskundigenverslag dat de waarschijnlijkheid waarover de deskundige spreekt de hoogst mogelijke medische waarschijnlijkheid is. Om deze reden is de terminologie gebruikt door de deskundige niet voor kritiek vatbaar.

Art. 30 van de beroepsziektenwet geeft aan de Koning de bevoegdheid de lijst op te stellen van de beroepsziekten die tot schadeloosstelling aanleiding geven.

Op grond van artikel 32 1ste lid van de beroepsziektenwet is het bewijs van een beroepsziekte geleverd wanneer een persoon bewijst getroffen te zijn door een ziekte die op de lijst voorkomt en beroepshalve

blootgesteld is geweest aan het beroepsrisico van die ziekte. Het oorzakelijk verband tussen de ziekte en de risico blootstelling wordt dan onweerlegbaar vermoed.

Het K.B. van 28 maart 1969 vermeldt inderdaad dat de ziekten welke zijn ontstaan door het inademen van stoffen welke niet onder andere posten zijn opgenomen waaronder 1.301.11 silicose aanleiding geven tot schadeloosstelling.

Uit het deskundig verslag is voldoende gebleken dat de heer W. [REDACTED] aan het beroepsrisico van inademing van kristallijne siliciumdioxide is blootgesteld tijdens zijn tewerkstelling in de keramiekfabriek en dit gedurende ongeveer 40 jaar.

Uit het deskundig verslag is eveneens voldoende gebleken dat de heer W. [REDACTED] eveneens aangetast is door silicosis en dit gezien het bestaan van silicotische noduli in de pleura, hetgeen eveneens een longaandoening veronderstelt, naar de meest mogelijke medische waarschijnlijkheid dewelke de vorm aanneemt van de meest mogelijke medische zekerheid.

Het medisch administratief dossier van het Fonds voor Beroepsziekten, voorgelegd aan de deskundige, bevat eveneens een verslag van onderzoek gedaan door professor Prof. Dr. Nemmery d.d. 9 november 1995 waarna een aanvraag was ingediend om basis van silicose en longgranulomatose door zirkonium. Appellante nam een licht wijzigende beslissing.

Ook het verslag van professor Prof. Van Steenkiste gaat volledig in dezelfde richting en ook deze longspecialist, dienstdoende in het UZ Leuven, bevestigt een longproblematiek bestaande uit silicose en spinocellulair longcarcinoom : " patiënt had wel blootstelling aan kristallijne siliciumdioxide, had er anatomopathologisch bewezen letsels door. Ook het longcarcinoom maakt integraal deel uit van deze problematiek".

Voor zoveel als nodig komt het het Arbeidshof als bewezen voor dat de hierboven beschreven blootstelling aan het beroepsrisico van inademing van kristallijne siliciumdioxide inherent is aan zijn tewerkstelling in de keramiekfabriek gedurende ongeveer 30-40 jaar en beduidend groter dan de blootstelling van de bevolking in het algemeen en volgens de algemeen aanvaarde medische inzichten zoals het

rapport binnen het WHO en gezaghebbende tekstliteratuur van aard om de ziekte te veroorzaken.

Voor zover als nodig, en uitsluitend ten overbodige titel, wordt ook op grond van het open systeem de blootstelling aan het beroepsrisico bewezen evenals de ziekte silicosis evenals een determinerend mede bepalende oorzaak dat de blootstelling aan kristallijne siliciumdioxide een rechtstreekse en determinerende rol heeft gespeeld in het specifieke geval van de heer W. [REDACTED] in het ontstaan van de ziekte silicatose en silicose en het ontstaan van de longkanker.

De rechtspraak aangehaald door het Fonds voor Beroepsziekten van de Arbeidsrechtbank te Turnhout beogen niet dezelfde feitelijke gegevens en zijn terzake niet relevant. Geen der partijen in casu beweert dat de heer W. [REDACTED] niet is aangetast door coaldust. Appellante bewijst evenmin de graad van specialisatie van de deskundige aangesteld in de vonnissen van de Arbeidsrechtbank te Turnhout.

Het Hof acht het bijgevolg als bewezen dat wijlen de heer Wouters overleden is als gevolg van een beroepsziekte veroorzaakt door inademen van kristallijne siliciumdioxide met silicose en longkanker, waaraan betrokkene overleden is.

Het Hof betreurt dat er in graad van hoger beroep en in ondergeschikte orde niet werd besloten over het in aanmerking te nemen basisloon. Bijgevolg dienen de debatten heropend met dit doel.

★

★

★

OM DEZE REDENEN :

En alle andere hierin impliciet vervat,

Het Arbeidshof,

Gelet op de wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, zoals tot op heden gewijzigd, inzonderheid op artikel 24;

Recht sprekend op tegenspraak;

Verklaart het hoger beroep ontvankelijk doch ongegrond;

Bevestigt het vonnis van 12 juni 2001 en 21 oktober 2003 in de mate het de vordering gegrond verklaart en veroordeelt tot de wettelijke vergoedingen meer de wettelijke intresten en de gerechtskosten;

En hervormend gelet op de devolutieve kracht van het hoger beroep;

Zegt voor recht dat wijlen de heer W. [REDACTED] overleden is door de beroepsziekte silicosis evenals door een beroepsziekte veroorzaakt door de inademing van kristalijne siliciumdioxide onder nr. 1.301.11, waaraan hij door verwickelingen gestorven is;

Heropent de debatten voor wat betreft de berekening van het basisloon;

Stelt deze heropening der debatten vast op de openbare terechtzitting van de 5de Kamer van 2 januari 2006 te 14 uur 30', in de zaal 0.6, Poelaertplein 3 te 1000 Brussel;

Houdt de beslissing nopens de gerechtskosten aan;

Aldus gewezen en uitgesproken op de openbare terechtzitting van de 5de kamer van het Arbeidshof te Brussel op 17 oktober 2005, waar aanwezig waren :

Mevr. B. CEULEMANS: Raadsheer.

De Heren :

I. VAN DAMME: Raadsheer in Sociale Zaken
als werkgever.

P. MANS: Raadsheer in Sociale Zaken
als werknemer-arbeider.

D. DE RAEDT: Griffier.

I. VAN DAMME

P. MANS

D. DE RAEDT

B. CEULEMANS